

FRAMTIDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 1/2005 rd

**Statsrådets redogörelse om befolkningsutvecklingen, befolkningspolitiken och förberedelserna inför förändringarna i åldersstrukturen —
Ett gott samhälle för människor i alla åldrar**

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 24 november 2004 statsrådets redogörelse om befolkningsutvecklingen, befolkningspolitiken och förberedelserna inför förändringarna i åldersstrukturen — Ett gott samhälle för människor i alla åldrar (SRR 8/2004 rd) till framtidsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- arbetsminister Tarja Filatov
- konsultativ tjänsteman Riitta Kirjavainen och projektchef Mikko Kautto, statsrådets kansli
- konsultativ tjänsteman Ilkka Mella, inrikesministeriet
- undervisningsråd Jari Rajanen och planeraren Jussi Tanner, undervisningsministeriet
- avdelningschef Rolf Myhrman, konsultativ tjänsteman Marja-Liisa Parjanne, överdirektör Tarmo Pukkila och överinspektör Olavi Parvikko, social- och hälsovårdsministeriet
- direktör Matti Salmenperä, arbetsministeriet
- utvecklingschef Pekka Myrskylä, Statistikcentralen
- resultatenhetschef Tutta Tuomainen, Utlänningsverket
- utredningschef Pekka Parkkinen, Statens ekonomiska forskningscentral
- forskare Elina Moisio, Institutet för arbetshygien

- landsbygds- och miljösekreterare, kommundirektörens ställföreträdare Eeva-Maria Maijala, Savukoski kommun
- forskare Ulla Aitta, AKAVA r.f.
- vicehäradshövding Markus Äimälä och specialrådgivare Mirja-Maija Tossavainen, Elinkeinoelämän Keskusliitto EK
- socialpolitisk sekreterare Kaija Kallinen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC
- direktör Rauno Vanhanen, Företagarna i Finland
- ordförande Arttu Laasonen, Finlands studentkårers förbund FSF
- ordförande Mirja Erlund, Yrittäjänäisten Keskusliitto ry
- ordförande Anna Leskinen, Suomen Venäjänkielisten Yhdistysten Liitto ry.
- utvecklingschef Reijo Vanne, Arbetspensionsförsäkrarna TELA rf
- direktör Ismo Söderling, överläkare Dan Apter och överläkare Anne-Maria Suikkari, Finska Befolkningsförbundet r.f.
- professor Jaakko Hämeen-Anttila, Helsingfors universitet, institutionen för asiatiska och afrikanska språk
- korrespondent Risto Laakkonen, International Center for Migration Policy Development ICMPD
- professor Simo Koskinen, Lapplands universitet

- företags- och organisationskonsult Tuulikki Petäjämäki, Peemicon Oy
- specialistläkare Jukka Mäkelä, psykiatriskt dagcentrum för småbarn, HNS
- professor Riitta Jallinoja, Helsingfors universitet, sociologiska institutionen.

Dessutom har utskottet fått skriftliga yttranden från Mika Mannermaa och Barnfamiljernas intresseorganisation. Doktor Osmo Kuusi har varit ständig expert i utskottet.

Den 27 april 2005 ordnade utskottet en debatt i riksdagens auditorium, dit representanter för nätverket Kokeneet viisaat och gruppen Nuoret tulevaisuudentekijät inom Sitra var inbjudna.

STATSRÅDETS REDOGÖRELSE

Statsrådets befolkningspolitiska framtidsredogörelse presenterar ett förvaltningsövergripande perspektiv på strategier för att bemästra förändringar i befolkningens åldersstruktur. Framtidsredogörelsen är samtidigt en samordnande faktor för olika politikområden. Förändringarna kommer att vara stora och kräver därför ett brett

samarbete med arbetsmarknadens parter, frivilligorganisationerna och kommunerna. Med förberedelserna inför förändringarna vill regeringen trygga människors välfärd och eftersträva lösningar som är ekonomiskt hållbara och i socialt hänseende rättvisa för alla generationer och båda könen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

I det följande lägger framtidsutskottet fram sina ståndpunkter i komprimerad form. Utöver betänkandet har sekretariatet också sammanställt en befolkningspolitisk faktapromemoria.

Framtidsutskottet håller med regeringen om att förändringarna i befolkningens åldersstruktur kräver många och varierande åtgärder från samhällets sida. Utan en aktiv befolkningspolitik, högre sysselsättning, en hållbar ekonomisk tillväxt och satsningar på tjänster och förmåner för äldrebefolkningen kommer Finland inte att klara av förändringen.

I befolkningspolitiken är det, enligt utskottet, extra viktigt att satsa på större samordning av arbete, studier och familj och på invandrarpolitiken. Över lag vill framtidsutskottet se den åldrande befolkningen mer som en möjlighet än som ett problem. Om vi ska klara av äldreomsorgen och pensionskostnaderna måste vi förlänga den förvärvsaktiva tiden i båda ändarna: de unga måste få börja studera och utexamineras för yrken tidigare än nu och arbetslivet får inte kräva

en så stor tribut att människor i arbetslivet måste få invalidpension före ordinarie pensionsålder.

Framtidsutskottet vill göra regeringen uppmärksam på vad den förändrade befolkningsstrukturen kommer att innebära för regionalpolitiken, dels i tillväxtcentra, dels på orter på tillbakagång. Dessutom vill utskottet påpeka att framgång och resultat på sikt kräver ständiga ansträngningar för att generera bättre villkor och miljöer för innovationer, företagande och arbete.

1. Positivare inställning till barn och familj

Det föds färre barn i Finland än det krävs för att trygga en förnyelse av befolkningen. Trots att nativiteten i Finland ligger i framkanten sett i ett europeiskt perspektiv anser utskottet att det krävs större nativitet för att vårt land ska förbli vitalt och ungdomligt. Vi bör komma upp till en nivå som utan invandring garanterar en lika stor folkmängd som i dag. Men då behövs det positivare attityder till barn och familj i vårt samhälle.

Familjer bör kunna leva under förhållanden där ekonomiska och andra yttre faktorer inte hindrar att de skaffar så många barn som de vill. Att öka nativiteten i överensstämmelse med familjernas önskemål strider inte mot den höga förvärvsfrekvensen bland kvinnor. Ändå är det viktigt att sätta fokus på flerbarnsfamiljernas förhållanden och villkor. Av alla familjer har bara 8 procent tre eller fler barn. Ändå växer 35 procent av alla barn upp i sådana familjer. Osäkerheten ökar av den ekonomiska situationen när familjerna vill skaffa fler än två barn. Detta gäller särskilt i urbana kommuner, och där lever merparten av barnfamiljerna.

- En positiv attityd till familj och barn måste vara ett viktigt element i servicestrukturen.
- Vi måste bli bättre på att identifiera hindren för familjerna att skaffa fler barn.

2. Större flexibilitet i arbetslivet, inte i familjerna

Det finns en del stresstoppar i de finländska familjernas liv som måste kunna balanseras ut. Arbetslivet måste lära sig vara mer flexibelt gentemot familjerna och inte bara tvinga familjerna att anpassa sig till arbetslivet. Dessutom får vi inte glömma att det finns många olika typer av familjer. Vi har fått en tydligare uppdelning i familjer utan barn och familjer med fler barn. Familjerna bör dessutom skaffa barn tidigare än fallet är nu. Detta är viktigt dels för att sänka befolkningens medelålder, dels av hälsoskäl. När genomsnittsåldern för förstföderskor är högre skaffar familjerna färre barn samtidigt som riskerna för moderns och barnets hälsa ökar.

På grund av studier och arbete, men också av andra orsaker har vi fått en sorts förlängd ungdomstid. Det återstår att se hur denna globala trend fortsätter och om den kan kombineras med att skaffa barn.

Det måste bli lättare att kombinera studier och familj. Det kan underlättas av att studier tillåts under den period som moderskaps- och föräldrapenning betalas ut och om den som studerar under moderskaps- och föräldrapenningsperioden tillåts större flexibilitet med att avlägga studie-

poäng. Nu skjuter många nyutexaminerade fram sina planer på att skaffa barn eftersom de ser att kraven på arbetsmarknaden inte går att kombinera med att skaffa barn. De unga måste kunna ha en framtidstro och räkna med bestående anställning.

Arbetslivet kan inte bli mer jämställt och till exempel problemen med kortvariga anställningar inte lösas utan att kostnaderna för föräldraskap fördelas rättvisare. Löneutvecklingen har gått i rakt motsatt riktning: unga familjer har stora utgifter men mindre lön än äldre. De slopade ålderstilläggen är ett steg i rätt riktning men det behövs fortfarande ambitiösa insatser för att jämna ut inkomsterna. Det är bakvänt att man först i medelåldern har råd att bo rymligt när barnen redan har flugit ur boet eller står i beråd att göra det. Kostnaderna måste jämnas ut med hänsyn till att åtgärden ska generera bättre lönsamhet inom kvinnodominerade branscher.

Större flexibilitet i arbetstiderna och effektiva arbetstidsbanker bör främjas ute på arbetsplatserna. I varierande livssituationer bör kortare arbetstid ses som ett bättre alternativ än att medarbetarna drar sig ur arbetslivet helt och hållet. Den ojämna fördelningen av föräldraledighet mellan män och kvinnor är en förklaring till varför tidsbegränsade anställningar i vissa åldersgrupper är mycket typiska för kvinnor. Också detta leder till större osäkerhet och får familjerna att skjuta sina planer på att skaffa barn på framtiden samtidigt som de inte kan skaffa så många barn som de vill.

I tillväxtcentra tvingas familjerna att flytta ut till kranskommunerna på grund av de dyra bostäderna. Resorna till och från arbetet blir längre, och det är ännu svårare att kombinera familj och arbete. Det andra alternativet är trångboddhet i tillväxtcentra och färre barn än önskat. Därför är det angeläget att snabba insatser sätts in för att barnfamiljer ska få bostäder till ett överkomligt pris. Dessutom får det inte glömmas bort i bostadspolitiken att familjerna har andra behov nu än tidigare. Det råder brist på både små och stora familjebostäder. Flerbarnsfamiljer och styvfamiljer ställer särskilda krav på sitt boende.

I de akuta åtgärderna är det av största vikt att i ett längre perspektiv ta hänsyn till att både familjerna och arbetslivet förändras. Sakerna som måste beaktas är

- att kvinnor ska ha studierätt under den tid de får moderskapspenning.
- att den lägsta moderskapspenningen måste bli lika stor som grunddagpenningen.
- att studerande mödrar får ett föräldrabidrag utöver studiepenningen.
- att de kostnader som arbetsgivaren har på grund av en medarbetares föräldraskap omfördelas så att kortvariga anställningar bland kvinnor minskar.
- att män uppmuntras att utnyttja föräldradagighet.
- att föräldradagigheten för pappor (pappamånaden) förlängs.
- att stödet till familjer i deras vardag och till föräldrar i deras barnuppfostran förbättras genom att hemtjänsten, rådgivningsbyråerna och familjeomsorgen får större resurser.
- att rätten till pension vid barnomsorg som utförs hemma förbättras.

3. Aktivare invandrar- och utlänningspolitik

Enligt vissa kalkyler kommer antalet utlänningar att öka avsevärt i Finland. Vi måste bedriva en aktiv invandrarpolitik för att kunna behålla vår ekonomiska aktivitet och förhindra att vårt samhälle urholkas. Invandringen kan delas upp i fyra beståndsdelar: arbetsinvandring, invandring på grund av make eller familjemedlem som bor här, utländska studerande och flyktingar. Det måste till målmedvetna insatser för integrering av och språkundervisning för alla invandrargrupper. Ett mångkulturellt grepp är en förutsättning för större och övergripande kreativitet.

A. Arbetsinvandring

Framtidsutskottet ställer sig bakom regeringens förslag till åtgärder för att underlätta arbetsinvandringen. Samhällsklimatet kan aldrig vara kreativt utan en alltigenom öppen attityd till internationella influenser och utländsk arbetskraft. Öppenhet hänför sig också till att Finland

måste vara ett attraktivt och konkurrenskraftigt alternativ också för de som redan är bosatta här. Vi kan inte ha det så att kvalificerat folk vinner på att flytta härifrån och inte komma tillbaka. Samtidigt som man satsar på att bredda arbetsinvandringen och krympa byråkratin är det lika viktigt att bekämpa utnyttjandet av illegal arbetskraft.

A och O är att vi finländare får en mer positiv inställning till andra nationer och folk. Vi måste förbättra våra kontakter och relationer med folken i våra närområden. Invandrarpolitiken måste integreras i närområdessamarbetet. Vi får dessutom inte glömma att de invandrare som kommer till Finland inte kan vara med och bygga upp samhället i sina hemländer. Ändå måste vi målmedvetet gå in för att få invandrare också från utvecklingsländerna där det finns många unga människor utan möjligheter att hävda sig i sitt eget land. Det gäller att se aktiviteterna som ett led i Finlands policy för utvecklingssamarbete. Finland bör samarbeta med de stater som vi till en början försöker locka unga studerande från till vårt eget land. Det måste finnas målmedvetna satsningar på integrering och undervisning i de inhemska språken för våra invandrare. Vi måste ta exempel av länder som har kunnat behålla sin dynamik tack vare en aktiv invandringspolitik. Den ryska befolkningen i Finland förtjänar extra uppmärksamhet och dess kompetens och kunskaper bör tas till vara bättre bl.a. genom att de får effektivare språkundervisning och bättre möjligheter att få arbete. För alla invandrare är det av stor vikt att deras examina och annan kompetens erkänns i Finland.

B. Utländska studerande

Sett i ett internationellt perspektiv finns det exceptionellt få utländska studerande vid läroanstalter i Finland. Vi måste aktivt gå in för att få fler utländska studerande. Det måste bli lättare för de utländska studerande som studerar i Finland att stanna kvar här och få finskt medborgarskap och uppehållstillstånd. I mångt och mycket är de utländska studerandena redan integrerade i det finländska samhället. Det är inte meningsfullt att investera skattemedel i utbildning om

man inte aktivt uppmuntrar de studerande att stanna kvar i landet. Som komplement till kurser och examina på engelska måste de utländska studerandena få gå på undervisning i de inhemska språken. Läroanstalterna måste få adekvata resurser för språkundervisning för att bristfälliga språkkunskaper inte ska vara något hinder för att få jobb efter studierna.

C. Flyktingar

Finland måste fortfarande ta ett internationellt ansvar för människor som förföljs eller är förtryckta i sina hemländer. Det är dags att göra slut på föreställningarna om ekonomiska flyktingar som kommer till Finland för att få socialbidrag. Ett sätt att skingra fördomarna är att uppmuntra till större umgänge mellan finländare och flyktingar. Dessutom måste flyktingar få bättre och mer språkundervisning. Det måste också vara lättare för dem att få arbete i Finland.

4. Äldrebefolkningen en resurs

Allt fler människor pensioneras och är betydligt friskare än pensionärer tidigare. En stor del av dem har också bättre ekonomiska resurser. Tjänster till äldrebefolkningen kan vara en behövlig vitamininjektion för affärslivet och samtidigt aktivera de äldre att ägna sig åt samhällsviktig verksamhet. Kunniga och vitala pensionärer är en resurs också utanför arbetslivet. Vi behöver fler bostäder och vårdhem som hjälper de gamla att klara sig på egen hand. Också pensionärerna bör få ta över omsorgsansvaret i så stor omfattning som de kan, ta hand om sina föräldrar, barnbarn eller sjuka makar. I dagens Finland utför många närståendevårdare ett hårt arbete. Vi måste satsa på fler aktiverande tjänster och intressanta aktiviteter för äldre som inte längre förvärvsarbetar.

När privata och offentliga tjänster tillhandahålls måste de äldres behov och möjligheter vägas in, det innebär att tjänsterna måste vara lätta att använda och lättillgängliga också när de är it-baserade (till exempel mobiltelefoner som är lätta att läsa).

Det är viktigt att äldrebefolkningen klarar sig på egen hand i sina hem. I dagens samhälle är många rörelsehindrade, och därför är det angeläget att tillgänglighet är en viktig aspekt när offentliga lokaler och bostäder byggs. Redan vid planeringen måste det beaktas att äldre människor sannolikt kan komma att bo i lägenheterna och att de har särskilda behov av vård i hemmet. Kollektivtrafiken får större betydelse i framtiden och tjänster för äldre måste vara tillgängliga med kollektivtrafikmedel.

Forskning kring åldrande kräver extra insatser och bör inriktas på att hjälpa äldrebefolkningen att klara sig på egen hand hemma. Viktiga forskningsteman är till exempel geriatrika sjukdomar och sjukvård, geronteknologi för att underlätta livet för äldre, åldrande som socialt och kulturellt fenomen och nya typer av äldre-tjänster, till exempel gruppboende. Också utbildningen (gerontologi, geropsykiatri) och stödtjänsterna måste ta hänsyn till den åldrande befolkningen.

Åtgärder inom den närmaste framtiden:

- Mångfacetterad forskning kring åldrande och ålderdom måste bli ett prioriterat insatsområde när bl.a. Finlands Akademi och Tekes fattar sina finansieringsbeslut.
- Intagningen till läroanstalterna måste anpassas till de arbetskraftsbehov som den åldrande befolkningen medför och äldre-sektorn göras mer attraktiv.
- Samhällsplaneringen måste fokusera på ett tillgängligare samhälle och på kollektivtrafiken.
- Större satsningar måste göras på närståendevård och närståendevårdarna få hjälp och stöd.
- Äldrebefolkningen måste få hjälp med att klara sig på egen hand hemma genom större satsningar på kommunal hemtjänst, hushållsavdraget och nya typer av serviceku-ponger.

5. Viktigt med hög sysselsättning

Sysselsättningen måste höjas till 75 procent fram till 2011.

Utbildning som tar sikte på arbete är en långsiktig policy som medverkar till större sysselsättning. Besparingarna till följd av mindre årskullar måste i stället användas inom utbildningssektorn. Vid till exempel universiteten ökar antalet studerande, men antalet lärare ökar inte i samma omfattning. Också i skolorna bör besparingarna på grund av mindre årskullar användas till att förbättra den grundläggande utbildningen, till exempel för mindre skolklasser. Studerande måste kunna studera på heltid utan ekonomiskt stöd från sina föräldrar. Finland behöver den arbetsinsats som varenda människa i yrkesaktiv ålder kan ge. I dagsläget är det alltför många som slutar skolan utan examen (10–15 procent per årsklass). Det är inte bara föräldrarna som behöver stöd utan också problembarn i skolorna.

Åtgärder inom den närmaste framtiden:

- Det behövs nya åtgärder (exempelvis verkstadsskolor) för att få de som avbrutit sin skolgång att återuppta studierna; dessutom behövs det större samarbete kring frågan mellan förvaltningarna.
- Studier måste inledas i yngre ålder. Ett sätt att råda bot på problemet är att glappet (i snitt tre år) före studierna måste minska, till exempel genom bättre samordning av studentskrivningar, värnplikt/civiltjänstgöring och inträdesprov.
- Läroanstalterna måste ha adekvat undervisningspersonal och adekvata hjälpmedel samtidigt som det måste undersökas vad som behövs för att nå en högkvalitativ utbildning.
- Den yrkesinriktade utbildningen måste anpassas till arbetskraftsbehovet. Därför måste finansieringen mer inriktas på att generera både goda resultat och större sysselsättning.
- Det krävs särskilda satsningar på livslångt lärande och utbildning på arbetsplatsen eftersom arbetsuppgifterna och kompetensbehoven är stadda i ständig förändring.

Arbete har alltför ofta blivit ett nödvändigt ont och också många av dem som anser sig ha ett drömjobb är beredda att ge upp arbetet om de har

ekonomiska möjligheter till det. Ofta beror för tidspensionering på psykiska problem och sjukdomar i rörelseorganen.

Bidragstillfällen måste undanröjas och förmåner samordnas så att det alltid är lönande och motiverande att ta också ett kortvarigt arbete. Om det är enklare att kombinera familj och arbete vill fler människor förvärvsarbeta. Ute på arbetsplatserna är det dessutom viktigt att satsa extra mycket på feedback, information, arbetstagarinflytande, flexibla arbetstider och övertidsersättningar.

A och O är att förvärvsarbetande får hjälp och stöd i arbetslivet. Detta innebär

- att arbetsplatserna måste intervensera i faktorer som leder till invalidiserande sjukdomar och därmed pensionering.
- att invalidiserande kroniska sjukdomar måste behandlas snabbare och bättre.
- att det behövs mer övergripande forskning kring och behandling av psykiska problem. Fokus måste sättas på arbetshälsa, primärvård och specialiserad sjukvård. Samtidigt är det viktigt att behandlingen av psykiska problem tar fasta på att förhindra att sjukdomen blir kronisk och att den drabbades livskvalitet och arbetsförmåga blir nedsatta för gott.
- att medarbetarna måste ha möjlighet att anpassa arbetet efter sin livssituation.
- att man beaktar att oförutsedd eller kontinuerlig övertid minskar de anställdas intresse för att fortsätta arbeta och ställer till med problem i familjelivet.
- att också äldre arbetstagares kompetens måste lyftas fram och åtgärder vidtas för att den så kallade tysta kunskapen kan föras över från äldre arbetstagare till yngre.
- att det måste vara lättare för pensionärer att delta i arbetslivet.

6. Hotande polarisering

Finland håller allt tydligare på att delas upp i två världar, en för äldre och en för yngre. Demografiska prognoser från Statistikcentralen visar att hälften av finländarna 2030 bor i kommuner där

drygt 25 procent av invånarna är över 65 år, om man utgår från den nuvarande kommunstrukturen. De kommunerna riskerar att bli en sorts vårddistrikt för människor med stort behov av tjänster. Samtidigt måste Finland se till att det finns adekvat tillgång på kvalificerad arbetskraft och på basala tjänster också i områden med vikande befolkningssiffror och stor andel äldrebefolkning. Generationsväxling i företag och tryggade villkor för unga företagare är frågor av stor rang om vi vill ha en balanserad regional utveckling. Den åldrande befolkningen och utflyttningen från landsbygden kommer att bli stora frågor för naturresurssektorn i Finland, framför allt när det gäller energi- och livsmedelsproduktionen.

Vi måste också se till att de regionala bidragen från EU inte minskar alternativt att vi kan betala ut likadana nationella stöd.

7. Gynnsamma villkor för innovationer och företagande

För att på sikt skörda framgångar som står sig länge måste Finland målmedvetet skapa gynnsamma villkor som resulterar i fler innovationer och mer företagande. Målet är att Finland ska ligga i täten bland länderna i världen med en innovativ miljö i toppklass. Staten måste ta sitt ansvar och också ta hand om de områden som släpar efter i den innovativa utvecklingen.

Jämfört med många andra EU-länder har Finland betydligt färre företag. Hos oss ses inte företagande som något attraktivt alternativ på kar-

riärstegen. Dessutom är personer med akademisk slutexamen ännu mindre intresserade av företagande än befolkningen i stort.

Företagsfrämjande förknippas ofta med teknik och innovationer, men i framtiden kommer tjänstesektorn att vara en tillväxtpotential för företagande, visar vissa bedömningar. Samtidigt måste företagarna ha en mycket bred utbildningsbas. Basala kunskaper i företagande bör integreras i alla studieformer och företagande bör ses som ett naturligt yrkesval inom alla sektorer.

- Redan under studietiden måste högt utbildade uppmuntras och motiveras att satsa på företagande.
- Den innovativa miljön måste lyfta fram kommersiella och sociala innovationer som rör sig nerifrån uppåt (konsument- eller tjänstesegment) och stöttar den regionala utvecklingen.
- Det måste bli lättare att kombinera moderskap, föräldraskap och företagande för egenföretagare och mikroföretagare. De måste också kunna utnyttja familjeledighet.

Förslag till beslut

På grundval av det ovanstående föreslår framtidsutskottet

att riksdagen godkänner redogörelsen och

sänder betänkandet till statsrådet för kännedom.

FrUB 1/2005 rd — SRR 8/2004 rd

Helsingfors den 25 maj 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jyrki Katainen /saml
vordf. Kalevi Olin /sd
medl. Mikko Alatalo /cent
Jouni Backman /sd
Mikko Elo /sd
Hanna-Leena Hemming /saml
Anne Huotari /vänst
Kyösti Karjula /cent
Marjukka Karttunen /saml

Jyrki Kasvi /gröna
Rauno Kettunen /cent (delvis)
Marjo Matikainen-Kallström /saml
Simo Rundgren /cent
Päivi Räsänen /kd
Esko-Juhani Tennilä /vänst
Jutta Urpilainen /sd
ers. Susanna Haapoja /cent (delvis)
Astrid Thors /sv.

Sekreterare var

utskottsråd Paula Tiihonen
forskare Ulrica Gabrielsson.